

Opinnäytetyö (AMK)

Sosiaalian koulutusohjelma

Aikuissosiaalityön suuntautumisvaihtoehto

2018

Raija Vahala

LÄHDE LIIKKEELLE

– Uravalmennuksesta kohti työllistymistä edistäviä palveluita

Raija Vahala

LÄHDE LIIKKEELLE

- Uravalmennuksesta kohti työllistymistä edistäviä palveluita

Työikäisten elämänlaadulle suurimmat riskitekijät ovat työkyvyttömyys ja työttömyys, ne heikentävät elämänlaatua huomattavasti. Aktivointi on päivän sana, kun puhutaan työttömistä ja työllistymisestä. Heikossa asemassa oleviltakin on alettu vaatia aktiivisuutta yhä enemmän. Hyvinvointiyhteiskuntamme tulevaisuuden yksi keskeisimmistä strategioista ja eettisistä haasteista onkin saada heikossa asemassa olevat ihmiset integroitua työelämään ja osallisiksi täysimääräistä toimijuutta yhteisöissämme.

Tämä opinnäytetyö on toiminannallinen opinnäytetyö ja sen toteutustapa oli Lähde Liikkeelle uravalmennus ryhmän vetäminen pitkäaikaistyöttömille ja vaikeasti työllistyville. Ryhmässä tutustuttiin paikalliseen työ sekä koulutustarjontaan ja käytiin läpi hyvinvointiin liittyviä asioita. Yksi ryhmän tärkeimmistä tavoitteista oli päivittää jokaisen ryhmäläisen TE-palveluiden sivuilta löytyvä CV-netti sekä tehdä jokaiselle oma CV. Tarkoituksena oli saada selville ryhmäläisten ajatuksia ryhmästä, sen onnistumisesta, mahdollisista kehittämisen kohteista ja ennen kaikkea heidän ajatuksiaan tällaisen ryhmän hyödyllisyydestä osana heidän aktivoimistaan kohti työllistymistä edistäviä palveluita.

Asiakkaat ryhmään ohjautuivat Työvoiman palvelukeskuksen ja TE- toimiston kautta ja se toteutettiin Rauman Seudun Katulähetys ry:n toimesta. Ryhmään osallistui kymmenen pitkään työttömänä tai yksilöllistä ohjausta kaipaavaa haastavassa elämäntilanteessa olevaa henkilöä. Ryhmäläisten sitoutuminen oli kiitettävää ja osallistuminen aktiivista.

Ryhmäläisten palautteista voidaan päätellä, että tällaiselle ryhmälle varmasti on paikkansa ihmisten aktivoimisessa kohti työllisyyttä. Varsinkin työpaikkoihin tutustuminen sai kiitosta ja niitä olisi ryhmäläisten mukaan saanut olla enemmänkin. Myös TE- palveluiden sähköiseen asiointiin tutustuminen ja CV: n teko saivat kiitosta ja ne koettiin hyödylliseksi.

ASIASANAT:

Pitkäaikaistyöttömyys, aktivointi, ryhmä toiminta, hyvinvointi, sosiaalinen kuntoutus

Raija Vahala

GET STARTED

- from career training towards employment promotion services

The main risk factors for working age people are inability to work and unemployment, which greatly reduces the quality of life. Activation is the word of the day when we are talking about unemployed people and employment. Disadvantaged people should also be more and more active now days. One of the most important strategies and ethical challenges is our welfare society is to get those people in a weak position integrated into working life and to participate fully in our community.

This thesis is a functional thesis and its implementation way was pulling Get started- career coaching group to long term unemployed and those who has difficulties become employed. In the group we familiarized to local work and training supplies and went through things that are related to welfare. One of the group`s most important goals was to update everyone`s CV- net found on the TE- services pages and to make everyone their own cv. The purpose was to find out group members thoughts about the group, it`s success, possible development target and most of all their thoughts about the usefulness of such a group as part of their activity towards employment promotion services.

Customers were guided through the employment service center and TE- service and it was implemented by Rauma region street association. The group participated in ten long-term unemployed or those who needs individual guidance in a challenging life situation. The commitments of the group members was commendable and they participated actively.

We can inter from the group feedback that there is a need for this kind of group which activates people towards employment. Especially familiarization to workplaces got praises and according to group members there should have been more of that. Also setting to know electronic services of the TE- service and creating a CV received praises and they experienced it to be useful.

KEYWORDS:

Long-term unemployment, activation, group activities, welfare, social rehabilitation

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	5
2 TYÖTTÖMYYDESTÄ KOHTI TYÖLLISTYMISTÄ	7
2.1 Kokonaisvaltainen hyvinvointi	7
2.2 Työn merkitys ja työttömyyden vaikutukset	8
2.3 Pitkäaikaistyöttömien aktivointi ja motivointi	9
3 OPINNÄYTETYÖN TAUSTAA	11
3.1 Rauman Seudun Katulähetys ry ja Rauman seudun TYP	11
3.2 Pitkäaikaistyötön ja heikossa työmarkkina asemassa oleva	12
3.3 Sosiaalinen kuntoutus	14
4 RYHMÄTOIMINTA	16
4.1 Ryhmän kehitysvaiheet	16
4.2 Ohjaajana ryhmässä	18
5 LÄHDE LIIKKEELLE URAVALMENNUS RYHMÄN TAVOITE JA ETENEMINEN	20
5.1 Lähde Liikkeelle uravalmennus ryhmä	20
5.2 Toiminnallinen opinnäytetyö	21
5.3 Ryhmän valmistelu	22
5.4 Ryhmän toteutus	23
6 TULOKSET JA HAVAINNOT	27
6.1 Eettisyys ja luotettavuus	27
6.2 Ryhmän palaute ja tulokset	28
6.3 Havainnoinnin tulokset	30
7 POHDINTA	32
LÄHTEET	34

LIITTEET

- Liite 1. Esitietolomake
- Liite 2. Lähde liikkeelle -ryhmän aikataulu

1 JOHDANTO

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tausta juontaa juurensa työharjoittelusta jonka tein Rauman Seudun katulähetys ry:ssä. Sain mahdollisuuden päästä mukaan vetämään Lähde liikkeelle uravalmennusryhmää, jonka tavoitteena oli saada pitkäaikaistyöttömistä ja vaikeasti työllistyvistä henkilöistä koostuvan ryhmän jäsenet sitoutettua ryhmätoimintaan ja läsnäoloon ryhmässä. Ryhmäläisiä oli näin tarkoitus saada aktivoitua kohti työllistymistä edistäviä palveluja, jotka parantaisivat henkilön työmarkkinoille paluuta.

Opinnäytetyö pohjautuu omaan kiinnostukseeni ryhmän vetämiseen ja tavoitteena oli saada ryhmäläisiltä tietoa ryhmän hyödyllisyydestä heidän aktivoimisessaan kohti työllistymistä edistäviä palveluista ja lopulta työllistymistä. Pyrkimyksenä oli myös saada ryhmäläisiltä kehittämis ehdotuksia tulevia ryhmiä ajatellen. Ryhmä koostui kymmenestä pitkäaikaistyöttömästä ja vaikeasti työllistyvästä. Ryhmän kokoontui kymmenen kertaa neljän viikon aikana.

Työkyvyttömyys ja työttömyys ovat suurimpia riskitekijöitä työikäisten elämänlaadulle ja hyvinvoinnille. Näillä tekijöillä on sekä yksilö- että yhteiskuntatasolla huomattavia ja kauaskantoisia vaikutuksia. Työttömäksi voi nykyisin jäädä kuka tahansa ja miltei aina sillä on suuri vaikutus ihmisen elämään.

Aktivointi on tämän hetken sana Suomen työllisyys-, talous ja sosiaalipolitiikassa. Aktivoinnin tarkoituksena on saada työttömäksi jäänyt, työttömyysturvaa tai toimeentulotukea saava henkilö takaisin työmarkkinoille mahdollisimman pian. Suomen väestö ikääntyy ja näin myös hyvinvointivaltion kustannukset kasvavat, työikäisten aktivoinnilla tähdätään näiden kustannusten hillitsemiseen. (Karjalainen & Keskitalo 2013, 7- 8). Aktivointi oli myös tämän opinnäytetyön taustalla vahvana tekijänä.

Opinnäytetyön viitekehys koostuu työttömyyden sekä pitkäaikaistyöttömyyden ympärille. Sosiaalinen kuntoutus, joka uuden sosiaalihuoltolain myötä 1.4.2015 on tullut lakisääteiseksi, oli isona tekijänä ryhmän taustalla. Sosiaalisella kuntoutuksella pyritään vahvistamaan ihmisen kykyä selvitä arkipäivän toiminnoista, vuorovaikutussuhteista ja toimintaympäristönsä rooleista.

Ryhmän kehitysvaiheista ja ryhmän ohjauksesta on oma lukunsa. Ryhmän suunnittelu, tarvittavat valmistelut ennen ryhmän alkua, sekä toteutuksen avaaminen ovat suuressa

osassa tätä raporttia. Ryhmäkerrat on erikseen kirjoitettu mahdollisimman tarkasti auki ja kerrottu kunkin ryhmäkerran sisältö.

Ryhmäläisten näkemyksiä ja ajatuksia on kerätty kyselylomakkeella sekä haastatteluilla. Omat havainnointini ryhmän aikana ovat yksi osa opinnäytetyön tuloksia. Havainnoimalla ja arvioimalla tapahtumia saadaan hyödyllistä palautetta ohjaamisen seurauksista (Niemistö 2012, 75). Kyselyn ja havainnoinnin perusteella saatu tieto on analysoitu ja tulokset kirjoitettu auki.

2 TYÖTTÖMYYDESTÄ KOHTI TYÖLLISTYMISTÄ

2.1 Kokonaisvaltainen hyvinvointi

Suomalaisilla ei koskaan aiemmin ole mennyt näin hyvin, useimmilla suomalaisilla on aikaisempaa korkeampi elintaso. Asutaan väljemmin, käytössä on suuremmat tulot tai tulonsiirrot sekä asema koulutus ja työmarkkinoilla on parempi. Näiden lisäksi ihmiset ovat oikeutettuja hyviin sosiaali- ja terveystalviin (Saari 2015, 11). Kuitenkin tämän hyvinvoivan enemmistön varjossa asuu, elää ja toimii heikossa asemassa olevia ihmisiä, jotka ovat jääneet syrjään tästä tavanomaisesta elintasosta, elintavasta ja elämänlaadusta. Kelan tilastojen mukaan helmikuussa 2018 perustoimeentulotukea sai 4,0% väestöstä eli 218 897 henkilöä (Kela 2018).

Suomea kutsutaan hyvinvointivaltioksi. Tämän yhdyssanan jälkimmäinen sana, valtio, osoittaa julkisen vallan ison vastuun kansalaisten hyvinvoinnin mahdollistajana ja takajana. Siihen sisältyy jopa jonkinlainen velvoite valtion luoda mahdollisuuksia hyvinvoinnin lisäämiseen ja kohtuullisen hyvinvoinnin takaamiseen kaikissa tilanteissa. (Saari 2011, 74). Yhteiskunnallisessa keskustelussa puhutaan usein hyvinvointivaltion sijasta myös hyvinvointiyhteiskunnasta. Tällä halutaan ilmaista, ettei ainoastaan valtio yksin tuota kansalaisilleen hyvinvointia, vaan sitä tuottavat myös kansalaisyhteiskunnan toimijat kuten esimerkiksi kansalaisjärjestöt. (Kestilä- Kekkonen ym. 2016, 64.) Tässä opinnäytetyössä on juuri tämä elementti mukana, sillä ryhmä toteutettiin kansalaisjärjestön toimesta.

Kokonaisvaltaiset elämänlaateoriat tähtäävät pohjoismaiselle tyypillisen objektiivisen eli resursseihin perustuvan näkökulman ja amerikkalaisen subjektiivisen eli hyvinvoinnin kokemukseen perustuvan näkökulman yhdistämisen. Näihin näkökulmiin elämänlaadusta sisältyvät sellaiset tekijät kuten koettu hyvinvointi ja terveys, psyykinen hyvinvointi, sosiaaliset suhteet, mielekäs tekeminen ja aineelliset elinolot sekä ympäristön laatu. Kaikki nämä ovat olennaisia osia ihmisen toimintakyvyn, osallisuuden, yhteisöön kuulumisen ja mielekkään elämän kannalta. (Vaarama ym. 2014, 22).

Hyvinvointi koostuu terveyden, materiaalisen hyvinvoinnin sekä koetun hyvinvoinnin vaaraan. Hyvinvointi on kuitenkin hyvin usein moniulotteinen ilmiö (Saari 2011, 15). Hyvinvointiin liittyy myös vahvasti osallisuus ja vapaus. Mahdollisuus olla täysipainoisesti osallisena siinä yhteisössä jossa elää ja mahdollisuutta tehdä vapaasti valintoja jotka

koskevat omaa elämää. (Saari 2011, 67.) Jokainen ihminen myös kokee hyvinvoinnin yksilöllisesti ja pitää oman hyvinvointinsa kannalta tärkeinä erilaisia asioita. Valtaosa suomalaisesta aikuisväestöstä kokee elämänlaatunsa hyväksi. Työkyvyttömyys, työttömyys ja tuloköyhyys ovat heikon elämänlaadun suurimpia riskitekijöitä työikäisellä väestöllä. (Vaarama ym. 2014, 20). Näitä seikkoja aktivoimisella ja nopealla puuttumisella pyritään parantamaan, jotta työttömyys jäisi mahdollisimman lyhytaikaiseksi.

2.2 Työn merkitys ja työttömyyden vaikutukset

Suomi on aina ollut hyvin vahvasti työkuulttuurinen maa, jossa työ on ollut elämän keskeinen arvo. Työ ei ainoastaan tuo taloudellista turvaa joka on yksi hyvinvointimme kulmakivistä. Työpaikka, ammatti ja saatu palkka jäsentävät vahvasti myös yksilön arvoa ja asemaa. Työ vaikuttaa siihen keitä me olemme, miten elämme ja millainen hyvinvointimme on. (Roponen 2010, 24.) Nykyisin työttömäksi voi ajautua kuka vain ja lähes aina työttömyydellä on vakavia seurauksia työttömän ja heidän läheistensä elämään. Ihminen joka käy töissä ei myöskään voi tietää miten työttömiä kohdellaan, mitä heiltä vaaditaan tai miltä heistä tuntuu ja siksi onkin tärkeää kysyä asioista heiltä itseltään ja kunnioittaa jokaisen omia näkemyksiä ja tunteita.

Suurimmat riskitekijät työikäisten elämänlaadulle ovat työkyvyttömyys ja työttömyys. Työkyvyttömyys ja työttömyys heikentävät elämänlaatua huomattavasti. Riski heikkoon terveyteen ja fyysiseen toimintakykyyn on työttömillä yli nelinkertainen verrattuna työssä käyvään. Työkyvyttömiä ja työttömiä tyytyväisyys terveyteensä on neljä kertaa ja yleinen elämänlaatu kolme kertaa heikommat työllisiin verrattuna. Työikäisten koettuun hyvinvointiin ei millään muulla tekijällä ole yhtä suurta merkitystä ja vaikutusta kuin työkyvyttömyydellä ja työttömyydellä. (Vaarama ym. 2014, 28.).

Työttömyys kaventaa ihmisen sosiaalista piiriä sekä alhaisten tulojen kautta mahdollisuuksia toteuttaa itseään ja sen myötä koettua hyvinvointia. Keski- ja hyvätuloisilla on taloudellisesti mahdollista vapautta valita asioiden välillä joita he arvostavat. Mitä pienemmäksi henkilön tulot supistuvat, sitä pakottavammin hän on riippuvainen muista ja muiden solidaarisuudesta. Kun tulot vähenevät ja sosiaalinen asema huononee, myös vaihtoehtojen määrä niukentuu. (Juntumaa ym. 2016, 82). Ansiotyö vaikuttaa siis hyvin voimakkaasti arjen hyvinvointiin, se takaa taloudellisen turvallisuuden ja tuo rytmiä ihmisten arkeen.

2.3 Pitkäaikaistyöttömien aktivointi ja motivointi

Jotta ihmiset saadaan tekemään erilaisia asioita, voidaan heitä motivoida säätelämällä positiivisen ja negatiivisen toiminnan kannustimilla ja sanktioilla, kepeillä ja porkkanoilla. Kannustimina voivat toimia erilaiset palkkiot, etuudet, bonukset ja optiot sekä uhkaukset, karenssit, sakot ja rangaistukset. Aktivointi on päivän sana puhuttaessa työttömistä ja työllistymisestä. Aktivoinnissa on kysymys siitä, että työttömäksi jäänyt tai toimeentulotukea saava henkilö palaisi mahdollisimman pian takaisin palkkatöihin (Karjalainen & Keskitalo 2013, 7). Työttömien työttömyys- ja sosiaaliturvan saantiehtot ovat kiristyneet ja tulevat jatkossakin varmasti kiristymään. Työttömällä on velvoite osallistua julkisen vallan osoittamiin työllisyys ja aktiivitoimiin ja säädösten mukaan tämä on työttömälle sekä oikeus, että velvollisuus. Jos työtön ei toimi näiden velvoitteiden mukaisesti ja kieltäytyy yhdessä sovituista aktiivitoimista häntä voi koskea sanktio joka voi olla esimerkiksi etuuden alentaminen tai sen menetys määrääjäksi. (Karjalainen & Keskitalo 2013, 9.)

Työttömän ihmisen prosessi vaikeasta työttömyydestä kohti työtä tai koulutusta vaatisi palvelujärjestelmän tiivistä ja pitkäaikaista tukea. Kun tilanne on pitkittynyt, tulee mukaan eri hallinnonaloja, moniammatillista työskentelyä ja vaihtuvia vastuusuhteita. Työtön tulisi kohdata yksilönä. Vaikka, pitkäaikatyöttömän asiat voidaankin saada TE- toimiston ja Kelan kanssa työttömyysturvan osalta pyörimään onnistuneesti, joutuu hän silti asioimaan usein myös monissa muissa virastoissa. Valmistelut toimenpiteisiin ja toimeentuloon liittyvät kysymykset edellyttävät toistuvaa yhteydenpitoa myös sosiaalitoimeen. Usein työtön voi olla myös terveystalvelujen ja työkyvyn arvioinnin tarpeessa. Työttömyyden pitkittyessä prosessi tuo usein mukanaan myös erilaisia yllätyksiä jolloin korostuu erilaisten palvelujen yhteen sovittaminen ja asiakkaan yksilöllinen ja kokonaisvaltainen hahmottaminen (Karjalainen & Keskitalo 2013, 99-101.)

Heikossa asemassa olevilta työttömiltä on myös alettu vaatia aktiivisuutta. Hyvinvointi yhteiskuntamme tulevaisuuden yksi keskeisimmistä strategisista ja eettisistä haasteista onkin saada heikossa asemassa olevat ihmiset integroitua työelämään ja osallisiksi täysimääräisiksi toimijoiksi yhteisöissään (Karjalainen & Alitalo 2013, 150). Tämän ryhmän vetämisen perusteella tämä ei kuitenkaan tule olemaan helppoa, sillä monilla pitkäaikaistyöttömillä on suuria haasteita jo elämän perusasioiden hoidossa, jolloin työllistyminen tai työhaku ei näkemykseni mukaan ole realistinen ensisijainen toimenpide ihmisen hyvinvoinnin kannalta.

Aktivointi on tuonut työttömien palveluvalikoimaan kehittämistä ja palvelujen yksilöimistä. Yksilöllinen palvelu on tuonut asiakkaan ja viranomaisen yhdessä tekemiä suunnitelmia ja sopimuksia, jotka yleisesti ovat käytössä työhön aktivoivissa palveluissa, esimerkiksi työnhakusuunnitelma ja aktivointisuunnitelma. Näissä sovitaan työttömän työllisyyttä edistävistä toimista ja niiden toteuttamisesta. (Karjalainen & Alitalo 2013, 9.) Tämä vaatii työntekijältä aikaa kohdata asiakas kiireettömästi ja perehtyä hänen tilanteeseensa tarpeeksi. Myös suunnitelmien tarkistaminen ja muuttaminen tarpeen mukaan ovat tärkeitä asioita. Yksilöllisyys ja asiakkaan yksilöllinen kohtaaminen ovat hyvin tärkeitä, mutta mahdollistavatko nykyiset resurssit kuitenkin lopulta tällaista toimintaa.

Teoksessa *Linking welfare and work*, Dirk Geldof (1999, 22- 23) on listannut seitsemän kohtaa, joiden mukaan aktivointitoimia voitaisiin arvioida:

- Ovatko aktivointitoimet osa laajempaa köyhyyden, työttömyyden ja syrjäytymisen vastaista toimintaa?
- Tarjoavatko aktivointitoimet ihmisille toivetta pitemmästä integroinnista vai ovatko ne vain väliaikaisia aktivointialoitteita?
- Ovatko aktivointitoimet kunnioittavia työttömän ja toimeentulovaikeuksissa olevan kannalta?
- Perustuvatko aktivointitoimenpiteet vapaaehtoisuuteen?
- Tarjoavatko aktivointitoimet kannustimia vai pelkästään sanktioita osallistumattomuudesta?
- Onko olemassa riittävää hallinnollista kehystä aktivointia varten?
- Ovatko aktivointitoimenpiteet suunnattu ainoastaan työmarkkinoille paluuseen vai pyritäänkö niillä myös muuhun sosiaaliseen integraatioon?

Vaikka kirjoitus on jo melko vanha, ovat nämä kohdat edelleen hyviä ottaa huomioon aktivointi politiikkaa ja toimia mietittäessä.

3 OPINNÄYTETYÖN TAUSTAA

3.1 Rauman Seudun Katulähetys ry ja Rauman seudun TYP

Tilaisuus tämän toiminnallisen opinnäytetyön tekemiseen tuli ollessani harjoittelussa Rauman Seudun katulähetyksessä. Harjoitteluni aikana kuulin, että tällainen ryhmä oli alkamassa ja ilmaisin kiinnostukseni päästä ryhmän ohjaajaksi, onnekseni sain heti positiivisen viestin asian tiimoilta ja pääsin mukaan ryhmän suunnitteluun ja toteutukseen.

Rauman Seudun katulähetys ry on kansalaisjärjestö, joka on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton. Yhdistys on perustettu 1985. Rauman Seudun katulähetys toimii kolmannella sektorilla ja toiminnalle on ominaista, että se on valtiosta vapaata eikä pääasiallisena pyrkimyksenä ole tuottaa voittoa. Rauman Seudun katulähetys ry:n tavoitteena on lisätä alueellista hyvinvointia ihmisläheisesti.

Toiminnan perusajatuksena on, että kaikki tukea tarvitsevat kohdataan ja ohjataan oikean tuen piiriin. Rauman Seudun katulähetys on aloitteellinen kumppanuuksien rakentaja, joka yhteistyössä kumppaneidensa kanssa toimii, kehittää ja vaikuttaa asiakkaidensa parhaaksi. (Rauman Seudun Katulähetys ry 2018.) Rauman Seudun katulähetyksellä on Raumalla neljä toimipistettä. Matalan kynnyksen kohtaamispaikka Toivontalo, tukiasunnot toivon pihalla, työ- ja koulutusyksikkö sekä palveluyksikkö. Rauman Seudun Katulähetyksellä on myös laaja yhteistyöverkosto, joiden kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä.

Työvoiman palvelukeskus eli TYP on palvelupiste, josta asiakkaalla on mahdollisuus saada TE- toimiston, kuntien ja Kelan työllistymistä edistäviä palveluita yhdestä paikasta. Toiminnalla pyritään niin sanottuun yhden luukun periaatteeseen. (Kela 2018.) TYP:t ovat olleet toiminnassa kohta viisitoista vuotta. Vuonna 2010 TEM, STM, Kela ja kunталиitto antoivat suosituksen TYP: n asiakkuuskriteereistä. Sen mukaan TYP- palvelun tavoitteena on viime kädessä avoimille työmarkkinoille sijoittumisen tukeminen ja keskeisin asiakaskriteeri oli moniammatillisen palvelun tarve. Tämän lisäksi suosituksen mukaan TYP: n asiakkaista vähintään puolet tulisi olla 500 päivää työmarkkinatukea työttömyyden perusteella saaneita. (Karjalainen & Keskitalo 2013, 108-109.)

Suosituksen linjaus osoittaa myös, että TYP joutuu valikoimaan asiakkaitaan ja kaikkein vaikeimmassa asemassa olevat pitkäaikaistyöttömät eivät välttämättä pääse TYP: n

asiakkaiksi. Näin he jäävät peruspalvelujen eli TE- toimiston ja sosiaalitoimen asiakkaiksi eivätkä näin pääse räätälöityjen aktiivi- ja kuntoutustoimenpiteiden piiriin. (Karjalainen & Keskitalo 2013, 109.) TYP toiminnassa ajatus on hyvä. Kaikki palvelut saataisiin yhdestä luukusta, se ei kuitenkaan ole kaikille mahdollinen reitti eikä palvelumuoto ja näin ollen TYP toiminta voi pahimmillaan lisätä pitkäaikaistyöttömien välistä eriarvoistumista.

Rauman seudun TYP on Rauman kaupungin sosiaali- ja terveystoimialan sekä Satakunnan TE- toimiston yhteinen toimipiste. Palvelukeskuksessa työskentelee sosiaalityöntekijöitä, työvoimaasiantuntijoita, työllisyyskoordinaattori, kuntouttavan työtoiminnan ohjaajia, terveydenhoitaja ja lääkäri. Myös Kansaneläkelaitos on toiminnassa mukana. Toiminta on tarkoitettu raumalaisille ja eurajokelaisille työttömille työnhakijoille ja tavoitteena on työttömyyden katkaisu ja työhön kuntoutus. Asiakkaat voivat tulla joko TE- toimiston tai sosiaalitoimiston lähettämänä tai suoraan palvelukeskuksen kutsusta. (Rauma 2018.)

Jokaiselle asiakkaalle luodaan yksilöllinen palvelukokonaisuus moniammatillisen yhteistyö avulla. Suunnitelma tehdään yhdessä asiakkaan kanssa ja tiiviit asiakastapaamiset liittyvät toimintaan. Suunnitelmien toteuttamiseen ovat käytettävissä muun muassa valmennuspalvelut, työkokeilut, kuntouttava työtoiminta, koulutus, kuntoutuspalvelut, terveyspalvelut ja erilaiset projektit. Toimintaan liittyy yhteistyö koko Rauman palveluverkoston, esimerkiksi Kelan, terveydenhuollon ja oppilaitosten kanssa. Myös työnantajien sekä työllisyyttä ja elämänhallintaa edistävien projektien kanssa tehdään yhteistyötä. (Rauma 2018.)

Rauman Seudun katulähetys ja Rauman seudun TYP tekevät tiiviisti yhteistyötä ja tällainen yhteistyö oli myös Lähde liikkeelle uravalmennusryhmän taustalla. Lähde liikkeelle uravalmennuksen päätavoite oli saada osallistujat sitoutettua ryhmätoimintaan ja läsnäoloon. Sisällöllisesti ryhmän tarkoitus oli kartoittaa jokaisen ryhmän jäsenen elämäntilannetta, heidän vahvuuksiaan sekä tulevaisuuden tavoitteitaan. Ryhmän tähtäsi myös ryhmäläisten aktivoimiseen kohti työllistymistä edistäviä palveluita. Terveysteen ja hyvinvointiin liittyvät asiat olivat osa ryhmän keskeistä sisältöä, sekä niiden merkitys työnhakuun, työllistymiseen, jaksamiseen ja omaan hyvinvointiin.

3.2 Pitkäaikaistyötön ja heikossa työmarkkina asemassa oleva

Sosiaalipalveluiden tarkoitus on edistää ja ylläpitää hyvinvointia. Kunta on vastuussa sosiaalipalveluista ja se on myös keskeinen sosiaalipalveluiden tuottaja. Kunnallisten

toimijoiden lisäksi myös valtion organisaatiot ovat tekemisissä ja tuottamassa sosiaalipalveluita. (Toikko 2012, 72.) Suomen perustuslaissa (1999/731) sanotaan, että jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla ja, että julkisen vallan on edistettävä työllisyyttä ja pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus työhön.

Laissa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta (1295/2002) on säädetty esimerkiksi pitkäaikaistyöttömän, vaikeasti työllistyvän ja vajaakuntoisen määritelmät seuraavasti, pitkäaikaistyöttömällä tarkoitetaan työtöntä työnhakijaa, joka on ollut 12 kuukautta yhtäjaksoisesti työttömänä työnhakijana sekä työtöntä työnhakijaa, joka on ollut useammassa työttömyysjaksossa yhteensä vähintään 12 kuukautta työttömänä työnhakijana ja joka työttömyyden toistuvuuden ja kokonaiskeston perusteella on rinnastettavissa yhtäjaksoisesti 12 kuukautta työttömänä olleeseen työnhakijaan. Vaikeasti työllistyvällä henkilöllä tarkoitetaan työmarkkinatukeen oikeutettua työtöntä työnhakijaa, joka on saanut työmarkkinatukea työttömyytensä perusteella vähintään 500 päivältä tai jonka oikeus työttömyyspäivärahaan on päättynyt työttömyysturvalain 6 luvun 7 tai 9 §:ssä tarkoitetun enimmäisajan johdosta. Vajaakuntoisella tarkoitetaan henkilöasiakasta, jonka mahdollisuudet saada sopivaa työtä, säilyttää työ tai edetä työssä ovat huomattavasti vähentyneet asianmukaisesti todetun, vamman tai vajavuuden takia.

Heikossa työmarkkina- asemassa oleminen tai vajaakuntoisuus ovat hyvin liikkuvia käsitteitä. Nykyisin sellaisia ryhmiä joita vielä muutama vuosikymmen sitten pidettiin kokonaan työvoiman ulkopuolisina, kuntoutetaan ja pyritään nyt saamaan työelämään. Ne joille on voitu selkeästi diagnosoida jokin vajaakuntoisuus eivät enää olekaan palvelujen kannalta varsinaisesti ongelmallisia. Ongelmana ovat yhä useammin ne tilanteet, joissa työmarkkinoiden ja työelämän muutokset, ihmisten asenteiden muutokset ja erilaiset fyysis- psyykkis- ja sosiaaliset ongelmat, jotka ovat rajoiltaan epäselviä ja jatkuvassa muutoksessa, nivoutuvat yhteen. Tämän lisäksi suuri haasteellinen ryhmä ovat eri lailla psyykkisistä ongelmista kärsivät, jotka voivat tänään olla täysin työkykyisiä, mutta joiden työkyky voi nopeastikin alentua ja vaihdella. Näillä ihmisillä on usein psyykkisten ongelmien lisäksi myös sosiaalisia ja taloudellisia ongelmia. Näiden asiakasryhmien kohdalla jäykät palvelu- ja tukijärjestelmät ovat suurissa vaikeuksissa, puhumattakaan työpai-koista. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2012, 17.)

3.3 Sosiaalinen kuntoutus

Uusi sosiaalihuolto laki on tullut voimaan 1.4.2015, sen tavoitteena on ollut edistää sosiaalihuollon yhdenvertaista saatavuutta ja saavutettavuutta. Tavoitteena on ollut siirtää sosiaalihuollon painotusta korjaavista toimista hyvinvoinnin edistämiseen ja varhaiseen puuttumiseen, lisätä asiakaslähtöisyyttä ja parantaa tarpeisiin vastaamiseen kokonaisvaltaisesti sekä turvata asiakkaan tukien saanti omassa arkiympäristössä. Lakiuudistuksella pyrittiin myös lisäämään yhteistyötä sosiaalihuollon ja eri toimijoiden välillä asiakkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi ja ylläpitämiseksi. (STM 2018.) Sosiaalisesta kuntoutuksesta tuli uuden sosiaalihuoltolain myötä lakisääteinen. Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 17§ mukaan sosiaalisella kuntoutuksella tarkoitetaan sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen keinoin annettavaa tukea sosiaalisen toimintakyvyn vahvistamiseksi, syrjäytymisen torjumiseksi ja osallisuuden edistämiseksi. Sosiaaliseen kuntoutukseen kuuluu:

- Sosiaalisen toimintakyvyn ja kuntoutustarpeen selvittäminen;
- Kuntoutusneuvonata ja- ohjaus sekä tarvittaessa kuntoutuspalvelujen yhteensovittaminen;
- Valmennus arkipäivän toiminnoista suoriutumiseen ja elämänhallintaan;
- Ryhmätoiminta ja tuki sosiaalisiin vuorovaikutussuhteisiin;
- Muut tarvittavat sosiaalista kuntoutumista edistävät toimenpiteet.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos on toteuttanut helmikuussa 2016 kuntakyselyn sosiaalisesta kuntoutuksesta ja sosiaalihuoltolain vastaanotosta. Kysely on tehty Ahvenanmaata lukuun ottamatta kaikkien suomen kuntien tai sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymien tai yhteistoiminta alueiden perusturvajohtajille, sosiaali- ja terveysjohtajille tai vastaaville viranhaltijoille (Puromäki ym. 2017, 18). Siinä vastaajat kertoivat, että sosiaaliseen kuntoutukseen kuuluu asiakkaiden tarpeista lähtevää moniammatillista työtä, vaikeisiin elämäntilanteisiin paneutumista ja puuttumista asiakkaan edun mukaisesti, palvelutarpeen arviointia, sosiaalityötä, sosiaaliohjausta ja neuvonta – ja ohjauspalveluita, arjen ja elämänhallinnan parantamista sekä sosiaalisten suhteiden ja tilanteiden tukemista. Kyselyssä sosiaalista kuntoutusta kuvattiin yksilöllisenä tukena, ryhmätoimintana, vertaistukena, erilaisina aktivointi toimina, kuten arkiliikunnan lisäämisenä tai harrastustoimintana sekä työttömän ja hänen perheensä tukemisena vaikkapa erilaisten lomakkeiden täytön ohjauksena, neuvontana ja seurantana sekä taloudellisen tilanteen

selvittämisellä ja suunnittelulla. (THL 2017.) Lähde liikkeelle ryhmä sisältää paljon sosiaalisen kuntoutuksen elementtejä.

Työmenetelmät, joita useimmin sosiaalisessa kuntoutuksessa käytetään ovat sosiaalialan ammattilaisten antama tuki ja ohjaus, ryhmätoiminnot ja sosiaalisten vuorovaikutussuhteiden edistäminen, sekä elämänhallinnan ja arkipäivän toimista suoriutumisen tukeminen. Myös kuntouttava työtoiminta, työkokeilu, työpajat, vertaistuki ja kotiin vietävät palvelut ovat sosiaalisen kuntoutuksen muotoja. Palvelut pitäisi järjestää lähipalveluna ja räätälöidä yksilöllisesti ja asiakaskohtaisesti.

Kuntakyselyssä ilmeni myös, että lähes kaikkien vastaajien mielestä sosiaalisen kuntoutuksen keskeinen tehtävä on vahvistaa ihmisen sosiaalista toimintakykyä ja osallisuutta yhteiskuntaan. Yleinen mielipide oli myös, että keskeisenä sosiaalisen kuntoutuksen tehtävänä on tukea ihmisen toimintakykyä ja työmarkkinavalmiuksia joko välittömästi tai välillisesti. Ensisijaisesti tavoitteena pidettiin kuitenkin yleensä osallisuuden, toimintakyvyn ja elämäntilanteen parantamista, ei niinkään työllistymistä. (THL 2017.) Lähde liikkeelle ryhmässä tämä korostui, ryhmäläisten ensisijainen eikä realistisinkaan tavoite kaikkien kohdalla ollut suoraan työelämään hakeminen, vaan pienillä askelilla lähtö sinne suuntaan.

Sosiaalisella kuntoutuksella pyritään vahvistamaan ihmisen kykyä selvitä arkipäivän toiminnoista, vuorovaikutussuhteista ja oman toimintaympäristönsä rooleista. Tarvittaessa siihen on yhdistettävä päihde- ja/ tai mielenterveyshoito sekä muut tarvittavat palvelut ja tukitoimet. Taustalla pitää olla ymmärrys kokonaisvaltaisen työn välttämättömyydestä silloin, kun ongelmat ovat kasaantuneet tai pitkittyneet tai kun toimenpiteet ihmisen sosiaalisen toimintakyvyn vahvistamiseksi ja osallisuuden edistämiseksi ovat tarpeellisia. (STM 2018.)

4 RYHMÄTOIMINTA

Elämänsä aikana ihmiset kuuluvat moniin ryhmiin kuten perheeseen, päiväkotiryhmään, koululuokkiin, työyhteisöihin, harrastusryhmiin ja kaveripiirin ryhmiin. Osaan ryhmistä haluamme liittyä itse ja osaan olemme ikään kuin joutuneet. Kaikki ryhmät ovat erilaisia, koska jokainen ryhmä muodostuu erilaisista yksilöistä (Laine ym. 2009,57).

Satunnaisesti yhteen kerääntyneiden ihmisten joukko ei vielä muodosta ryhmää (Laine ym.2009, 59). Kirjallisuudessa ryhmän tunnusmerkeiksi mainitaan muun muassa ryhmän koko, tarkoitus, rajat, säännöt, vuorovaikutus, työnjako, roolit ja johtajuus. Ryhmäksi joukko ihmisiä muotoutuu, kun ryhmän jäsenillä on yhteinen tavoite, jonkin verran keskinäistä vuorovaikutusta ja käsitys siitä, ketkä ovat ryhmän jäseniä (Kopakkala 2005, 36).

Ryhmiä on erilaisiin tarkoituksiin, ryhmä voi olla pienryhmä, jossa on yleensä kahdesta kymmeneen jäsentä, jos jäseniä on yli kymmenen, ryhmä muuttuu suurryhmäksi (Kaukkila & Lehtonen 2007, 17). Ryhmä voi olla joko avoin tai suljettu ryhmä. Avoimessa ryhmässä kokoontumisista ilmoitetaan julkisesti ja ryhmään toivotaan tulevaisuus uusia jäseniä vanhojen lisäksi. Suljetusta ryhmästä taas ilmoitetaan ennen sen alkua ja ryhmän alettua siihen ei enää oteta uusia jäseniä. (Nikula & Rannikko 2010, 28.)

Jokaisen ryhmän maailma on rikkaampi ja värikkäämpi kuin meidän oma yksityinen maailmamme. Ryhmästä saamme moninaisia tietoja ja tuntemuksia itsestämme, muista ihmisistä ja vaikkapa ympäristöstämme. Ryhmä myös opettaa meitä ilmaisemaan itseämme ja kuuntelemaan muita. (Kaukkila & Lehtonen 2007, 12.)

4.1 Ryhmän kehitysvaiheet

Uuteen ryhmään jokainen tulee erilaisin odotuksin ja käsityksin. Aikaisemmat ryhmäkokemukset ja alkavan ryhmän tarkoitus vaikuttavat ihmisten ennakoasenteisiin ryhmästä. Ryhmän alkaessa tunnelma on yleensä hiukan jännittynyt, koska ei tunneta muita ryhmäläisiä eikä ryhmän vetäjää. Toisten tarkkailu ja mielipiteiden muodostaminen alkavat jo ennen kuin sanaakaan on vaihdettu (Kopakkala 2005, 62). Kommentit ja mielipiteet ovat alkuvaiheessa hyvin sovinnaisia sillä tässä vaiheessa ei haluta vielä tuoda omia näkemyksiä julki (Laine ym. 2009, 72). Alussa tunnustellaan ja sopeudutaan uuteen tilanteeseen eikä ryhmä ole vielä kovin yhtenäinen eivätkä sen roolijaot ole selvillä.

Ryhmän alku vaihe on hyvin ohjaajakeskeinen ja kommunikaatio kohdennetaan suoraan ohjaajalle, jonka odotetaan antavan käyttäytymismalleja (Laine ym. 2009, 72). Ryhmän alkaessa ohjaajan pätevyys, luotettavuus ja ihmistyyppi ovat kiinnostuksen ja mielenkiinnon kohteena vahvasti. Ryhmän jäsenet toivovat, että joku tietää mitä ja miten tapahtuu, sillä itsellä voi olla epävarma olo (Kopakkala 2005,63). Ryhmän jäsenet haluavat tulla hyväksytyksi ryhmään ja ryhmän ohjaajalla on tässä iso rooli heti alusta alkaen.

Ryhmän eteneminen kohti seuraavaa vaihetta alkaa sitä mukaa kun ryhmäläisten vuorovaikutus lisääntyy. Ryhmälle tulee selväksi se, kuka ryhmään kuuluu ja kuka on ulkopuolinen. Hiljalleen aletaan käyttämään me-sanaa. Toiminta on kuitenkin vielä hyvin yksilökeskeistä eivätkä jäsenet koe vielä aitoa ryhmähenkeä. Jäsenet alkavat testaamaan niin toisiaan kuin ohjaajaakin. Kerrotaan henkilökohtaisia mielipiteitä ja tartutaan toisten mielipiteisiin kuitenkin kuuntelematta heitä tarkasti. (Laine ym. 2009,72.)

Ryhmään alkaa muodostua pienempiä muutaman jäsenen ryhmiä niiden välille jotka ajattelevat samalla tavalla ja viihtyvät yhdessä. Ei ole siis satunnaista miten pienemmät ryhmät muodostuvat. (Kopakkala 2005, 69). Jäsenet saattavat tässä vaiheessa myös kritisoida tehtäviä joita ryhmässä tehdään sekä ohjaajaa. Ohjaajan tehtävä tässä vaiheessa onkin huomioida pienemmät ryhmät ja pyrkiä saattamaan niitä yhteistyöhön. Ohjaajan saadessa pienemmät ryhmät aktiiviseen yhteistyöhön, sitä vähemmän tärkeiksi pienempien ryhmien rajat käyvät. Näin keskinäinen luottamus, tuttuus ja koko ryhmän turvallisuuden tunne lisääntyy. (Kopakkala 2005,71.) Näin päästään siirtymään kohti kolmatta vaihetta.

Tässä vaiheessa aletaan etsiä ja sopia yhteisiä pelisääntöjä siihen mikä on sallittua ja mikä ei. Jäsenet kokevat jo itsensä osaksi ryhmää ja he pystyvät auttamaan ja tukemaan toisiaan. Jäsenet pystyvät asettamaan tavoitteita jotka ovat perustehtävän kannalta olennaisia. Ilmapiiri ryhmässä on turvallinen ja ohjaaja luottaa jäseniin antaen heille tukea ja kannustusta. (Laine ym.2009, 73.) Turvallisuuden lisääntyessä jäsenet voivat uskaltua ilmaisemaan erimielisyyksiään, ilman että se aiheuttaa sen suurempaa ahdistusta (Kopakkala 2005, 81).

Neljäs vaihe on aktiivisen ja kypsän työskentelyn vaihetta. Tässä vaiheessa turvallisuuden tunne on lisääntynyt jo niin paljon, että yksilöiden erilaisuus ja erimielisyydet voidaan hyväksyä osaksi ryhmän toimintaa. Ymmärretään, että erilaisten näkemysten kokeilu ja yhteenotot tuovat uusia oivalluksia, joita kukaan ei yksin olisi pystynyt tuottamaan (Kopakkala 2005, 82.) Tässä vaiheessa ryhmä pystyy työskentelemään ja keskittymään

täysipainoisesti tehtäväänsä. Ohjaajan tehtävä tässä vaiheessa on toimia asiantuntijan roolissa (Laine ym. 2009, 73). Ryhmän viimeistä vaihetta voidaan kutsua lopettamisvaiheeksi. Jossain vaiheessa ryhmä joko lopettaa toimintansa tai se muuttaa muotoaan uutta tehtävää varten. Jokainen ryhmä käy edellä mainitut vaiheet omassa tahdissaan ja eri vaiheiden kesto voi vaihdella ryhmästä riippuen. Voi myös olla niin, että ryhmä ei ehdi käydä kaikkia vaiheita tarkasti läpi sillä sille on jo ehkä etukäteen määritetty tietyt koontumiskerrat. (Laine ym. 2009, 73.) Lähde liikkeelle ryhmä oli juuri tällainen ryhmä, jossa tapaamiskerrat olivat tarkasti määritetty ennen ryhmän alkua. Ryhmän loppumiseen voi myös liittyä rituaaleja kuten jonkinlainen päätöstapahtuma.

4.2 Ohjaajana ryhmässä

Ryhmässä on lähes aina ohjaaja sillä ohjaajan olemassaolo auttaa ryhmää pysymään perustehtävässään ja selkeyttämään ryhmän tavoitteita. Vaikka kaikki ryhmän jäsenet vaikuttavat ryhmän toimintaan ja ryhmähenkeen, niin suurin rooli on kuitenkin ohjaajalla, jonka tehtävänä on luoda mahdollisimman hyvä ilmapiiri, jotta ryhmä pystyy työskentelemään. (Nikula & Rannikko 2010, 38.)

Kukaan meistä ei synny ryhmänohjaajaksi vaan siihen kasvetaan. Vaikka ryhmänohjaaja koulutuksista saakin hyviä apuvälineitä ohjaukseen, ainoa oikea koulutus on itse ryhmän ohjaaminen. Ei ole olemassa tietynlaista ihmistyyppiä, joka sopisi automaattisesti ryhmänohjaajaksi eikä reseptiä jolla tulla hyväksi ryhmän ohjaajaksi. Jokainen ryhmänohjaaja on oma persoonansa ja jokaisella on oma ainutlaatuinen tapansa toimia ja ohjata. Jokainen ryhmän ohjaaja omistaa myös vahvuutensa ja heikkoutensa ohjauksen suhteen. Yksikään ryhmän ohjaaja ei sovi kaikkiin ryhmiin sillä kukaan ei ole eikä kenenkään tarvitse olla täydellinen. (Kaukkila & Lehtonen 2007, 58.)

Vaikka jokainen ryhmänohjaaja on ja saa olla oma persoonansa on joitakin ominaisuuksia, joita jokainen ohjaaja tarvitsee. Ryhmänohjaajan persoonallisuus ja taidot toimivat mallina muille ryhmän jäsenille. Ohjaajan on osattava pysyä perustehtävässään ja huolehtia ryhmän rakenteista. Ohjaajan on myös osattava olla luotettava, vastuuntuntoinen, rehellinen, empaattinen, oikeudenmukainen ja luova. Pitkäjänteisyys, innostaminen ja kannustaminen ovat hyviä ominaisuuksia ryhmänohjaajalle. Ohjaajan tulee olla ristiriitatilanteissa diplomaattinen. Viimeiseksi mutta ei vähäisimmäksi, ohjaajalla on hyvä olla huumorintaju, jonka avulla ohjaaja voi pelastaa ryhmässä monta kiusallista tilannetta ja laukaista ryhmässä mahdollisesti vallitsevia jännitteitä. (Kaukkila & Lehtonen 2007, 59.)

Ohjaan tulee myös osata joustaa ja olla valmis muutamaan toimintaa tarpeen ja tilanteen mukaan (Leskinen 2016, 17). Jokin toimintatapa toimii jonkin ryhmän kanssa hyvin ja toisen ryhmän kanssa huonosti. Onkin tärkeää, että ohjaajalla on ”herkät tuntosarvet” ja hän osaa muuttaa toimintaa jokaiselle ryhmälle sopivaksi. Käytännön ohjaustyössä oppii parhaiten, milloin on oltava tiukka ja milloin ohjaksia voi löysätä.

Ryhmän alkaessa ryhmänvetäjän on hyvä esitellä itsensä ja kertoa hieman itsestään. Tämä vähentää pelkoa ja epäluuloja sekä luo ryhmäläisille tuntee, että ohjaaja on tilanteen tasalla ja tietää mitä tekee. Ryhmän alkaessa on myös hyvä, että ryhmän jäsenet esittäytyvät, jolloin kaikki tulevat nähdyksi ja kuulluksi sekä kaikki saavat käsityksen siitä keitä ryhmään kuuluu. (Leskinen 2016, 18.) Näin tutustuminen helpottuu ja pääsee alkuun.

Ryhmän päämäärä, tavoitteet ja aikataulu on hyvä sopia ja käydä vielä ryhmän alkaessa läpi, näin ylimääräinen sähläys ja epätietoisuus vähenee. Ryhmänvetäjä on ryhmän pomo. Jäsenet saavat esittää ideoitaan ja ajatuksiaan, mutta ohjaaja huolehtii siitä, että asiat sujuvat. Ohjaaja pitää langat käsissään ja on lopullinen organisoija ryhmässä. Ohjaajan on myös huomioitava jäsenet tasapuolisesti ja annettava palautetta ja kannustusta kaikille ryhmäläisille. Kritiikin antaminenkin kuuluu ryhmätoimintaan ja ohjaajan on osattava antaa sitä rakentavassa ja kehittävässä muodossa. (Leskinen 2016, 18.) Myös ohjaajan itsensä on osattava ottaa kritiikkiä vastaan. Ryhmänohjaajan on myös oltava valmis vastaamaan kysymyksiin ja auttamaan jäseniä kysymyksissä joita ryhmän aikana tulee esille.

Ryhmän lopuksi on hyvä käydä palautekeskustelu tai tehdä palautekysely ryhmän jäsenille. Palautteen antamisessa ja pyytämisessä on muistettava, että palautetta annetaan vain kyseessä olevasta ryhmästä, ei ihmisten henkilökohtaisista ominaisuuksista. Jos ohjaajan pitää antaa jollekin ryhmäläiselle kielteistä palautetta se pitää antaa kahden kesken, ei kaikkien edessä ja läsnäollessa. (Kaukkila & Lehtonen 2007, 90.) Ohjaajan on myös hyvä kysyä ryhmän lopuksi palautetta omasta toiminnastaan ja ryhmän onnistumisesta. Näin ohjaaja voi itse kehittyä ja kehittää myös mahdollista seuraavaa ryhmätoimintaa.

5 LÄHDE LIIKKEELLE URAVALMENNUS RYHMÄN TAVOITE JA ETENEMINEN

5.1 Lähde Liikkeelle uravalmennus ryhmä

Vuonna 2016 Raumalla pitkäaikaistyöttömiä työvoimasta oli 4,1 % ja vaikeasti työllistyviä 15-64 vuotiaista oli 6.0 %, vastaavat luvut Eurajoella olivat 3,4 % ja 4,4%, kun koko Suomessa luvut olivat pitkäaikaistyöttömien kohdalla 4,7 % ja vaikeasti työllistyvien kohdalla 6,2%. (Sotkanet.fi 2018.)

Kohderyhmänä Lähde liikkeelle ryhmässä olivat juuri tähän ryhmään kuuluvat työikäiset raumalaiset ja eurajokelaiset henkilöt. Ryhmän tavoite oli saada ryhmäläiset sitoutettua ryhmätoimintaan ja läsnäoloon ryhmässä. Samalla oli tarkoitus kartoittaa heidän tilannettaan ajatellen työllistymistä edistäviä palveluita ja työllisyyttä. Myös hyvinvointiin ja elämänhallinnan kartoitusta ja parantamista oli tarkoitus ottaa esiin. TYP ja Te- toimisto toivoivat, että jokaiselle ryhmäläiselle tehtäisiin CV: netti ja CV, sillä yhä enenevässä määrin myös työttömän pitää hoitaa asioitaan netin kautta.

Omat tavoitteeni ryhmän suhteen olivat kiinnostus ryhmän ohjaukseen ja mahdollisuus päästä näitä taitoja harjoittamaan. Opinnäytetyön kannalta tavoite oli saada ryhmäläisiltä tietoa ryhmän hyödyllisyydestä heidän aktivoimisessaan kohti työllistymistä edistäviä palveluita ja lopulta työllistymiseen. Tämän lisäksi pyrkimyksenä oli saada kehittämisedotuksia tulevia Lähde liikkeelle ryhmiä ajatellen. Näihin tavoitteisiin pyrin saamaan vastauksia havainnoimalla ryhmäläisiä aktiivisesti koko ryhmän ajan sekä teettämällä ryhmäläisille ryhmän lopuksi kyselyn. Jokaiselle ryhmäläiselle pidettiin yksilöhaastattelu ennen ryhmän alkua ja ryhmän aikana. Näillä haastatteluilla oli tarkoitus selvittää jokaisen yksilöllistä tilannetta ja motivaatiota suhteessa ryhmän tavoitteisiin, joten myös näistä haastatteluista oli mahdollisuus saada tietoja.

Suunnittelussa ensisijainen ja ensimmäinen kohta oli saada ATK tilat, joissa voisimme tehdä CV- netin ja CV: n. Nämä tilat sekä TE- toimiston työntekijät sovitettiin aikatauluun ensimmäisenä. Tämän jälkeen alettiin kartoittamaan mahdollisia yrityksiä ja oppilaitoksia, joihin voisimme mennä tutustumaan. Päädyimme Orakseen, joka on Raumalla iso työllistäjä, WinNovaan, joka on monialainen ammatillinen oppilaitos, Eurajoen kristilliseen opistoon, jossa tarjotaan erilaisia koulutuksia sekä VMP varamiespalveluun.

Näiden lisäksi oli tarkoitus ohjelmaan saada hyvinvointiin ja terveyteen liittyvää ohjelmaa ja toimintaa. Yksi ryhmäkerta oli myös jätettävä RSKL: n toimintoihin suunnatulle paja päivälle. Tämä paja päivä tarkoitti sitä, että jokainen ryhmäläinen sai omien kiinnostuksen kohteidensa mukaan osallistua johonkin RSKL: n paja toimintaan yhdeksi päiväksi.

Jokaiselle päivälle sovittiin lounas eri paikkaan. Päivistä ei tarkoituksellisesti tehty kovin tiiviitä eikä pitkiä, että jokainen ryhmäläinen jaksaisi käydä kaikki kymmenen ryhmäkertaa alusta loppuun saakka käydä mukana.

Tällaisella ohjelmarungolla oli ajatuksena se, että siinä olisi mahdollisimman monipuolista katsottavaa ja koettavaa, että jokainen löytäisi itselleen jonkin mielenkiintoisen kohteen tai päivän. Tarkoituksena oli työelämään tutustumisen lisäksi taas muistuttaa ihmisiä hyvistä elintavoista ja hyvinvoinnin tärkeydestä. TE- palveluiden sivuilla uravalmenuksesta kerrotaan, että siinä saa tietoa, neuvontaa, ohjausta ja tukea ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojen selkiytyksessä, koulutukseen hakeutumisessa ja työelämävalmiuksien kehittämisessä. Valmennuksen aikana on tarkoitus laatia ura- ja työllistymissuunnitelma. Uravalmennus on käytännönläheistä ja toiminnallista ja siihen liittyy usein oppilaitoksiin ja työhön tutustumista. (TE- palvelut 2016.)

Kaikille ryhmäläisille myös sovittiin heti ryhmän aluksi yksilöaika, jolloin oli tarkoitus tehdä juuri hänen kanssaan jatkosuunnitelmia ja olla yhteydessä hänen työvoimapalvelu työntekijäänsä.

5.2 Toiminnallinen opinnäytetyö

Opinnäytetyö on toiminnallinen opinnäytetyö, jossa ohjasin Lähde liikkeelle uravalmennusryhmän pitkäaikaistyöttömille ja vaikeasti työllistyville henkilöille. Opinnäytetyö sisältää hieman myös laadullisen tutkimuksen elementtejä, sillä toteutin ryhmäläisille loma-kehaastattelun sekä havainnoin ryhmäläisiä aktiivisesti tehden havainnoitani muistiinpanoja. Ryhmään osallistui kymmenen henkilöä ja näistä kahdeksan vastasi kyselyyn, jossa kysyttiin ryhmäläisten ajatuksia ryhmän toteutuksesta, vaikutuksesta aktivoitumisessa työelämään nähden, sisällön hyviä ja huonoja osia sekä mahdollisia kehittämisen kohteita.

Toiminnallisella opinnäytetyöllä tarkoitetaan sitä, että tuotetaan opinnäytteenä jokin fyysinen tuotos tai kehitetään jotakin toiminnallista osa-aluetta. Tavoitteena toiminnallisessa opinnäytetyössä on oman alan ammatillisen taidon, tiedon ja sivistyksen kehitys. (Vilka

2006, 76.) Toiminnallisen opinnäytetyön tulisi olla työelämälähtöinen ja käytännönläheinen. Sen tulisi olla tutkimuksellisella asenteella toteutettu ja osoittaa alan tietojen ja taitojen hallintaa riittävällä tasolla (Vilka & Airaksinen 2004, 10.) Tämä opinnäytetyö on hyvinkin käytännönläheinen, työelämälähtöinen ja ajankohtainen, joten toiminnallisen opinnäytetyön elementit ovat vahvasti läsnä.

Laadullisessa tutkimuksessa korostuu kentältä saatavan aineiston merkitys teoreettisen tarkastelun jäsentäjänä. Laadulliselle tutkimukselle on ominaista hyvin usein intensiivinen tutkimuskenttään perehtyminen esimerkiksi osallistuvan havainnoinnin avulla sekä kohderyhmän ajattelun tavoittelu niin sanotusti ”sisältä päin”, tutkittavien näkökulmasta. Laadullisen tutkimuksen voi myös nähdä tutkijan omaksi oppimisprosessiksi, jossa koko tutkimuksen ajan pyritään lisäämään tutkijan tietoutta tutkittavasta asiasta ja tutkimusta ohjaavista tekijöistä. (Aaltola & Valli 2010, 76.)

Opinnäytetyö on siis sisällöltään niin toiminnallinen kuin hieman laadullinenkin opinnäytetyö. Suurin osa on toiminnallista osuutta ryhmän sisällön suunnitteluineen ja ryhmän vetämisen osalta mutta laadullisia puolia tulee esille havainnoinnin, intensiivisen tutkimuskenttään perehtymisen ja kohderyhmän ajattelun tavoittamisen kautta.

Tilaisuus tämän toiminnallisen opinnäytetyön tekemiseen tuli ollessani harjoittelussa Rauman Seudun katulähetyksessä. Harjoitteluni aikana kuulin, että tällainen ryhmä oli alkamassa ja ilmaisin kiinnostukseni päästä ryhmän ohjaajaksi, onnekseni sain heti positiivisen viestin asian tiimoilta.

5.3 Ryhmän valmistelu

Rauman Seudun katulähetyksessä on aiemminkin järjestetty tällainen Lähde liikkeelle ryhmä, joten alustava runko ja suunnitelma ryhmän toteutuksesta oli jo olemassa. Ryhmä on tarkoitettu erittäin haastavassa elämäntilanteessa oleville henkilöille. Kohderyhmänä uravalmennuksessa ovat pääsääntöisesti pitkään työttömänä olleet sekä yksilöllistä ohjausta vaativat henkilöt. Ryhmän päätavoitteena oli sitouttaa osallistujat ryhmätoimintaan ja läsnäoloon. Sisällöllisesti tavoitteena oli kartoittaa osallistujien elämäntilannetta, omia vahvuuksia sekä tulevaisuuden tavoitteita. Ryhmän tarkoitus oli myös aktiivoida kohderyhmää kohti työllistymistä edistäviä palveluita.

Ryhmän tarkoitus oli tutustua paikkakunnan työllistäviin kohteisiin, erilaisiin opiskelumahdollisuuksiin ja rekrytointipalveluihin. Myös terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä asioita

käytiin ryhmässä läpi. Uutena asiana tällä kerralla oli, että jokaisen ryhmäläisen piti päivittää tai tehdä CV-netti TE- palveluiden sivuilta sekä tehdä oma CV. Tämä pyyntö tuli Työvoiman palvelukeskuksesta sekä TE- toimistosta, joiden kautta ryhmäläiset ryhmään ohjautuivat.

Ryhmän kooksi oli suunniteltu kymmenen henkilöä ja ryhmä toteutettiin neljän viikon aikana kymmenenä päivänä. Ryhmään osallistuvat saivat läsnäolopäiviltä yhdeksän euron kulukorvauksen, sekä joka ryhmä päivään kuului lounas ja pienimuotoinen aamupala. Näillä ennakkotiedoilla aloitettiin ryhmän suunnittelu.

Ensimmäiseksi tehtiin esitteet ryhmästä sekä viranomaisille, että mahdollisille tuleville asiakkaille. Myös ruokailupaikkoja sekä tutustumiskohteita alettiin kartoittamaan ja soittamaan läpi. Kun kaikki yhteistyö tahot oli kartoitettu ja saatu aikataulut kaikkien kanssa sopimaan ohjelma lyötiin lukkoon ja kirjattiin ylös, ohjelma kokonaisuudessaan on liitteenä. Työvoiman palvelukeskuksen ja TE- toimiston työntekijät kartoittivat tällä välin asiakkaistaan sopivia henkilöitä ryhmään. Kaikkien ryhmäläisten kanssa sovittiin ennen ryhmän alkua haastattelu-aika, jolloin kerrottiin ryhmän sisällöstä ja täytettiin esitetietomake, josta saatiin tietoa asiakkaan tilanteesta. Tässä kohtaa saatiin myös tietoa asiakkaan motivoituneisuudesta ryhmän toimintoihin. Yksi henkilö ei tullut haastatteluun, mutta hänen tilalleen löytyi henkilö ja kymmenen hengen ryhmä saatiin kasaan. Ryhmän ikä jakauma oli 26- 54 vuotta Naisia ryhmässä oli kolme ja miehiä seitsemän. Ryhmä oli valmiina alkamaan.

5.4 Ryhmän toteutus

Ensimmäinen ryhmätapaaminen: Tutustuminen, ohjelman esittely, sitoutuminen toimintaan, yhdistyksen esittely ja oppimispäiväkirja.

Aloitimme ensimmäisen aamun aamupalalla osana terveellistä ruokavaliota. Aamu aloitettiin klo 8.15 RSKL: n tiloissa, joissa olimme pitäneet myös alkuhaastattelut, joten kaikki ryhmäläiset osasivat tulla paikalle. Esittelimme itsemme sekä kerroimme hieman taustajamme. Kävimme ryhmän säännöt läpi ja tutustuimme sekä kertosimme vielä ohjelman ja käytännöt. Ryhmäläisille kerrottiin, että tarkoituksena kaupunkialueella on kulkea kävellen ja pidemmille matkoille meillä olisi autot käytössä. Ryhmäläisiä ohjeistettiin jo hieman CV- n tekoa ajatellen etsimään koulu- ja työtodistuksiaan.

RSKL: n työntekijät kävivät esittelemässä omaa työtään ja toimintaansa sekä tutustuttiin RSKL: n tiloihin, joissa ryhmäläisten oli myös tarkoitus viettää yksi päivä tutustuen haluamiinsa pajatoimintoihin. Näin ryhmäläiset näkivät ja kuulivat mitä vaihtoehtoja paja päivän toteuttamiseksi on, ja he pystyivät pohtimaan mihin haluaisivat mennä. Lounaalle menimme vesitorniin, jossa vielä kävimme ensimmäisen päivän tunnelmia ja ajatuksia läpi. Päivä loppui lounaan jälkeen.

Toinen ryhmätapaaminen: Tutustuminen WinNovaan.

Klo 8:15 aloitus ja aamupala RSKL: n tiloissa. Aamupalan yhteydessä ensimmäisen päivän tunnelmien läpikäymistä ja heränneitä kysymyksiä ryhmästä. Tämän jälkeen lähdimme kävelemään WinNovaan, jossa meille esiteltiin heillä tarjolla olevia koulutuksia sekä opiskelumahdollisuuksia ja vaihtoehtoja aikuisopiskelijan näkökulmasta. Pääsimme myös tutustumaan taloon ja muutamiin luokkiin. Lounaan saimme syödä WinNova: n ruokalassa. Lounaan jälkeen pidimme vielä pienen yhteenvedon päivästä ja esille nousseista ajatuksista sekä kysymyksistä ennen päivän päättymistä.

Kolmas ryhmätapaaminen: Terveellinen ruokavalio, hyvinvointi ja tutustuminen Nuorisotakuutaloon.

Klo 8:15 aamupala RSKL: n tiloissa ja kertausta WinNovaan tutustumisesta. Teimme aamulla myös lauseentäydennystehtävän, jonka tarkoitus oli vahvistaa oman minuuden tietämystä esimerkiksi työnhakua ajatellen. Tämän jälkeen RSKL: n sairaanhoitaja tuli pitämään hyvinvoinnista pienen luennon. Ryhmäläiset saivat myös tehdä erilaisia hyvinvointitestejä kuten suolankulutus, alkoholinkulutus, masennustesti, diabetes, tutki ruokailutottumuksiasi- testi ja yleinen hyvinvointikartoitus. Ryhmäläiset saivat myös mittauttaa verensokerinsa ja verenpaineensa niin halutessaan. Lounaalle kävelimme Toivon talolle, joka myös kuuluu RSKL: n toimintoihin. Lounaan jälkeen menimme vielä tutustumaan katulähetyksen Nuorisotakuutalon sekä Valo valmennuksen toimintaan. Päivän lopuksi kertausta päivästä ja keskustelua esiin nousseista ajatuksista.

Neljäs ryhmätapaaminen: Sähköinen asiointipalvelu, CV-netti ja CV, mukana TE- palveluiden verkkoasiantuntija.

Aamupala ja aloitus RSKL: n tiloissa klo 8.15 jonka jälkeen siirryttiin kirjaston ATK luokkaan. Kirjastoon olimme saaneet TE- keskuksen työntekijän, joka opasti ryhmäläisiä TE- palveluiden nettisivujen käytössä sekä sivuilta löytyvien oman asioinnin käytöstä. Osalla ryhmäläisistä oli jo TE- palveluiden sivuilla tehtynä CV-netti, joten heidän kanssaan

päivitimme tiedot. Osalla CV- netti oli tekemättä ja heidän kanssaan teimme ja täytimme sen. CV-netin tekemiseen tarvittiin pankkitunnukset ja kaikilla ryhmäläisillä ei näitä ollut, joten muutaman kanssa CV-netti jäi tästä syystä tekemättä. TE- toimiston työntekijä kertoi hieman siitä, millainen on hyvä työhakemus ja CV, sekä mihin asioihin kannattaa kiinnittää huomiota työhakemusta ja omaa esittelyä tehdessä. Tämä CV- netin tekeminen oli tavoitteena saada jokaiselle ryhmäläiselle tehtyä. Tietokoneen käyttö ei kaikilla ryhmäläisillä ollut kovin vahvaa, joten senkin käyttöä tuli samalla harjoiteltua. Ryhmäläiset pitivät kovin siitä, että heitä opastettiin Oma asiointi sivujen käytössä. Kirjastossa vietimme neljä tuntia välillä kahvitellen. Lopuksi menimme syömään Rauman Seudun työnhakijat ry:n ruokalaan.

Viides ryhmätapaaminen: Tutustuminen Oras Group ja VMP.

Aamu alkoi tutusta paikasta RSKL: n tiloista klo 8.15 aamupalalla. Aamupalan ja edellisen päivän tunnelmien läpikäynnin jälkeen lähdimme kohti Oraksen tehdasta. Siellä saimme aluksi pienen esityksen Oraksen synnystä ja vaiheista, jonka jälkeen pääsimme tutustumaan tehtaaseen. Kiersimme tehtaassa ja näimme erilaisia työvaiheita sekä työsaleja. Lounaan söimme Oraksen ruokalassa. Orakseen tutustumisen jälkeen siirryimme VMP Rauman toimistoon tutustumaan. Kuulimme VMP: n toiminnasta ja siitä miten työnhaku ja rekrytointi heidän kauttaan toimii. Osalla ryhmäläisistä olikin jo kokemusta VMP: n toiminnasta ja sen kautta saimmekin hyvää keskustelua ja pohdintaa aikaiseksi.

Kuudes ryhmä tapaaminen: Latumaja sekä fysioterapeutin mukana olo.

Päivän aloitus klo 8.15 RSKL: n tiloissa. Päivän ohjelmassa oli lähtö luonnon helmaan Rauman Ladun latumajalle. Latumajalle meidän kanssamme tuli fysioterapeutti, joka kävi läpi liikuntaan liittyviä asioita. Ryhmäläiset saivat halutessaan tehdä pieniä testejä kuten esimerkiksi puristusvoima, lihaskunto ja tasapaino. Keskustelua syntyi myös sitä kautta, kun ryhmäläiset pohtivat omaa liikkumistaan ja mahdollisia haasteitaan sen suhteen. Teimme yhdessä kootaan tulen ja grillasimme siellä makkaraa, jonka söimme lounaaksi salaattien ja leivän kanssa. Päivä oli hieman vapaamuotoisempi ja se saikin paljon kehuja ja positiivista palautetta.

Seitsemäs ryhmätapaaminen: Aamun aloitus klo 8.15 RSKL: n tiloissa aamupalalla. Aamulla kerrattiin taas hiukan ryhmän tähänastisia tunnelmia ja heränneitä ajatuksia. Tälle päivälle oli järjestetty tutustuminen Eurajoen Kristilliselle opistolle. Opistolla rehtori kertoi meille tarjolla olevista koulutus- ja kurssitarjonnasta sekä ylipäätään Eurajoen kristillisen opiston toiminnasta. Tutustuimme tiloihin ja söimme lounaan opistolla. Esittelyn ja

kierroksen jälkeen jäimme vielä hetkeksi keskustelemaan menneistä päivistä ja tulevista lopuista ryhmäkerroista. Työelämän pelisäännöt nousivat yhdeksi pääpuheenaiheeksi.

Kahdeksas ryhmätapaaminen: Työhön tutustumispäivä eli Paja päivä.

Tämä ryhmäkerta oli paja päivä. Jokainen ryhmäläinen oli valinnut RSKL: n toiminnoista yhden mieleisensä toiminnon johon osallistui. Päivä toteutettiin paja toimintojen mukaisesti, joten päivä alkoi suoraan Paja toiminnosta eikä yhteistä aamupalahetkeä tällä kerralla ollut. Suurin osa ryhmäläisistä halusi mennä puutyöpajalle tutustumaan päiväksi. Muutama halusi mennä Toivon talolle, jossa he osallistuivat vaatehuoltoon ja ohjaajan työhön tutustuen.

Yhdeksäs ryhmätapaaminen: Paja päivän läpikäyntiä aamupalan merkeissä klo 8.15 RSKL: n tiloissa. Aamupalan ja keskustelun jälkeen siirryimme kirjaston ATK luokaan. Olimme saaneet Orakselta muistitikut jokaiselle ryhmäläiselle ja tarkoituksena oli tehdä jokaiselle oma CV. Ryhmäläiset olivat hakeneet valmiiksi koulutus- ja työhistoriaansa, käytimme myös hyödyksi Netti CV:n tietoja. Haimme netistä valmiin CV pohjan jonne jokainen täytti omat tietonsa sekä teki itsestään pienen esittelyn. Nämä tiedot tallennettiin muistitikulle, jonka kaikki saivat kotiin. Ne jotka saivat CV:n nopeasti valmiiksi, hakivat heitä kiinnostavia koulutuksia ja työpaikkoja. Ryhmäläiset tekivät myös persoonallisuustestin, jonka avulla selkeytettiin omia persoonallisuuden vahvuuksia ja heikkouksia (www.namaste.fi). Lounaalla kävimme Rauman Kaupunginteatterin tiloissa olevassa ravintolassa. Tietokoneella vietetyn aamupäivän jälkeen olimme suunnitelleet, että tekisimme yhdessä jotain liikunnallista, mutta ryhmäläiset eivät oikein löytäneet mitään yhteistä mielenkiinnon kohdetta, joten päädyimme pieneen yhteiseen kävelyyn vanhan Rauman kauniissa ympäristössä.

Kymmenes ryhmätapaaminen: Ryhmän päätös ja palaute. Kymmenes ja viimeinen ryhmäkerta alkoi klo 10.00 RSKL: n jo tutuksi tulleissa tiloissa. Koska viimeinen kerta sijoittui joulukuun alkuun, joimme glögiä ja söimme joulutorttuja. Jokaiselle ryhmäläiselle oli hankittu myös pieni lahja ohjaajien tekemien havaintojen perusteella. Ryhmäläiset vastasivat palautekyselyyn ja antoivat ryhmästä muutenkin palautetta. Käytiin ryhmän antia ja hyödyllisyyttä läpi ja ryhmäläisten ajatuksia sekä ryhmästä että tulevaisuudesta. Lopuksi lähdimme viimeisen kerran yhdessä syömään hieman hienompaan ravintolaan. Ruokailun jälkeen oli Lähde liikkeelle uravalmennusryhmän aika jättää hyvästit ja jokaisen jatkaa omille jatkopoluilleen.

6 TULOKSET JA HAVAINNOT

6.1 Eettisyys ja luotettavuus

Jotta tutkimus voi olla eettisesti hyväksyttävää ja luotettavaa sekä tulokset uskottavia, tutkimus on suoritettava tieteellisen käytännön edellyttämällä tavalla. Tämä tarkoittaa, että tutkimuksessa noudatetaan yhteisiä toimintatapoja kuten, rehellisyys, yleinen huolellisuus ja tarkkuus tutkimuksessa sekä tulosten tallentamisessa, esittämisessä ja arvioinnissa. Muiden tutkijoiden työt tulee ottaa huomioon, eikä niitä tule sanasta sanaan kopioida, vaan kertoa asiat omin sanoin ja viitata lähteisiin asianmukaisesti. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012.) Olen työssäni pyrkinyt käyttämään melko uutta lähdeaineistoa sekä välttämään toissijaisia lähteitä, jotta tieto olisi mahdollisimman tuoretta ja suoraa sekä näin myös mahdollisimman luotettavaa.

Sosiaalialan työssä tavoitteena on ihmisten auttaminen, puutteiden ja kärsimysten vähentäminen, hyvän tekeminen sekä muutos ja kehitys. Myös salassapitovelvollisuus on tiukkaa sosiaali- ja terveydenhuollossa. Salassapitovelvollisuus tuo asiakassuhteeseen luottamuksellisuutta, joka on tärkeää työn onnistumisen kannalta. Asiakkaan on saatava tuntee, että työntekijä on hänen puolellaan ja ajaa hänen etuaan. (Forss & Vatula - Pimiä 2014, 16- 17.) Tässäkin opinnäytetyössä oli kyse ihmisten auttamisesta sekä muutoksesta ja mahdollisten tulevien Lähde liikkeelle ryhmien kehittämisestä.

Salassapitovelvollisuus asiaa mietin ennen ryhmän alkua. Mietin pitäisikö ryhmäläisille teettää kirjallinen suostumuslomake, mutta koska ryhmästä olisi joka tapauksessa teetetty kysely ryhmän lopuksi luovuin tästä ajatuksesta. Kerroin ryhmäläisille, että olen tekemässä ryhmästä opinnäytetyötä ja käytän saamiani tietoja työhöni, mutta niin, että ketään ei voida tunnistaa. Muistutin tästä ryhmäläisiä muutamia kertoja ryhmän kuluessa ja kaikki antoivat suullisen suostumuksensa. Kyselylomakkeet täytettiin nimettöminä.

Sosiaalityön tehtävänä on myös tunnistaa ja tuoda näkyväksi ajankohtaisia yhteiskunnallisia prosesseja, jotka ohjaavat ihmisten, perheiden ja yhteisöjen hyvinvointia. Tämän vuoksi sosiaalityöllä on poikkeuksellinen eettinen velvollisuus hyvinvointityönä. Sosiaalityö tarvitsee osaavia, eettisesti herkkiä ja vahvoja sosiaalialan ammattilaisia, jotta se voi toimia ongelmien ratkaisemiseksi. (Pehkonen & Väänänen – Fomin 2011, 7.) Tämä prosessi tuo omalla panoksellaan lisää tietoa, jonka avulla Lähde liikkeelle ryhmätoimintaa

voidaan kehittää. Tätä kautta voidaan parantaa Rauman seudun vaikeasti työllistyviä ihmisiä pääsemään kohti työllisyyttä edistäviä palveluita ja lopulta työllisyyttä.

6.2 Ryhmän palaute ja tulokset

Kyseinen Lähde liikkeelle uravalmennusryhmä oli suurin ryhmä, joka on Rauman Seudun Katulähetys ry: n toimesta on pidetty. Saimme ryhmään kymmenen jäsentä, joista kaikki sitoutuivat heti ensi kerrasta lähtien ryhmään hyvin. Vaikka ikähaitari ryhmässä olikin melko iso, saimme luotua hyvän ryhmähengen. Ryhmäläiset sitoutuivat ryhmän sääntöihin. Poissaoloja oli aiempiin ryhmiin nähden vähemmän. Poissaoloista tuli toimittaa lääkärintodistus, joka oli poissaolon, ryhmän hyväksytysti läpikäymisen ja 9 e kulu-korvauksen ehtona. Ryhmäläiset olivat alusta alkaen aktiivisesti mukana keskusteluissa ja jokainen toi omalla persoonallaan ja panoksellaan selkeän lisäarvon ryhmään.

Kyselylomake, jossa ensimmäiset viisi kysymystä olivat arvioitavina asteikolla 1- 5, antoivat seuraavanlaista tietoa ja tuloksia. Laskin vastuksista keskiarvot, jotta sain konkreettisia lukuja. Kyselylomakkeeseen vastasi lopulta kahdeksan ryhmäläistä, sillä yksi ryhmän jäsen sai keskellä ryhmätoimintaa työpaikan, jossa aloitti jo ryhmän aikana. Yksi ryhmäläinen ei saapunut viimeiseen tapaamiseen, joten häneltä en vastauksia myöskään saanut. Keskiarvo on näin laskettu kahdeksan vastauksen perusteella, jolloin paras arvosana olisi ollut 5.

1. Saamasi tiedon hyödyllisyys	Keskiarvo	3,9
2. Ryhmän vaikutus tulevaan työnhakuun	Keskiarvo	3,4
3. Vetäjien toiminta	Keskiarvo	4,5
4. Ryhmän toteutus kokonaisuutena	Keskiarvo	3,6
5. Arvio ryhmän vaikutus jatkopolkuusi	Keskiarvo	3,5

Loput kysymykset olivat avoimia, joihin ryhmäläiset saivat vastata omin sanoin.

Näistä ensimmäinen kysymys oli, että **mikä Lähde liikkeelle ryhmässä oli parasta ja mistä päivästä sait eniten?**

Parhaimpina päivinä pidettiin TE- palveluiden ja CV: n tekoon liittyviä kahta päivää kirjastossa, myös latumaja päivä sai kiitosta. Ruokailu joka sisältyi ryhmäkertoihin, mainittiin positiivisena asiana. Myös kaupunkialueella kävellen liikkuminen sai maininnan ja

kommentin, että tuli taas muistutus siitä, ettei kävely lopulta niin kamalaa olekaan. Hyvä ryhmähenki ja porukka mainittiin kautta linjan kaikissa vastauksissa.

Toinen kysymys kuului, että **mikä ei toiminut tai oli tarpeetonta?**

Tähän vastuksia tuli hiukan niukemmin, mutta muutama asia nousi esille kuten paja päivä ja VMP tutustuminen. Muutamassa vastauksessa toivottiin, että ohjelmaa olisi saanut olla enemmänkin. Toisaalta ymmärrettiin, että ohjelmassa piti olla väljyyttä, jotta kaikki pystyisivät ja jaksaisivat kaikki kerrat saapua paikalle.

Kolmas kysymys oli, että **mitä olisit kaivannut lisää?**

Työpaikkoihin tutustumista olisivat kaikki kaivanneet lisää. Myös jonkinlaisia ryhmätehtäviä olisi voinut ryhmäläisten mielestä sisältyä toimintaan. Enemmän olisi myös kaivattu tietoa esimerkiksi pätkätöiden vaikutuksista tukiin sekä omaehtoisesta opiskelusta.

Viimeisenä neljäntenä kysymyksenä oli muut **kommentit, kehittämissuositukset, mielipiteet, risut ja ruusut vetäjille?**

Tähänkin oli vastattu, että tutustumista työpaikkoihin enemmän. Myös saatu kannustus ja luottamus vetäjien puolelta nousi esille, sekä rento mutta asiallinen ote ohjaukseen. Ryhmäläiset ilmaisivat myös, että olisivat valmiita tarvittaessa suosittelemaan vastaavaa ryhmää muillekin.

Ryhmään osallistui siis kymmenen pitkäaikaistyötöntä tai vaikeasti työllistyvää henkilöä, joista yksi sai työpaikan ryhmän aikana. Kaikille lopuille eli yhdeksälle ryhmäläiselle saimme tehtyä jatkosuunnitelman. Nämä jatkosuunnitelmat jakautuivat kolmeen pääryhmään eli työkokeiluun, opiskeluun ja kuntouttavaan työtoimintaan. Yhdelle ryhmäläiselle suunniteltiin terveydentilan selvitys.

Ryhmän yksi tavoite oli saada kaikille tehtyä CV- netti TE- palveluiden oma asiointiin. Tämä pyyntö tuli TYP: n sekä TE- toimiston puolelta. Tämä tavoite ei toteutunut, sillä kahdella ryhmäläisellä ei ollut tekemiseen tarvittavia verkkopankkitunnuksia. Tulevien ryhmien kannalta ryhmäläisiltä saatiin kuitenkin, arvokasta tietoa. Tulevissa ryhmissä kannattaa mahdollisuuksien mukaan panostaa työelämään tutustumiseen sekä sähköisten palveluiden läpi käymiseen ja ohjaukseen. Hyvinvoinnin ja terveellisten elämäntapojen merkitystä ja tärkeyttä pitää tulevissakin ryhmissä painottaa.

6.3 Havainnoinnin tulokset

Havainnoinnin perusteella ryhmäläiset olisivat tarvinneet huomattavasti enemmän opastusta ja konkreettista käytännön koulutusta sähköisten asiointipalveluiden sekä tietotekniikan käytöstä. Terveellisen ruokavalion ja elämäntapojen tärkeyttä piti jatkuvasti painottaa ja nostaa esille, eikä niiden tärkeyttä ymmärretty jokapäiväisen jaksamisen kannalta. Mielestäni ryhmäläiset pitivät päivistä, jolloin sairaanhoitaja ja fysioterapeutti olivat mukana ryhmässä. Näissä päivissä oli toiminnallisuutta testien sekä mittausten kautta ja niihin osallistuttiin innokkaasti.

Orakseen tutustumiskäynnillä kaikki olivat innolla mukana ja palautetta siitä, että tällaisia tutustumiskäyntejä pitäisi olla enemmän alkoi tulla heti. Työelämä ja koulu tutustuminen olivat havaintojenikin perusteella mielekkäitä päiviä. VMP vierailulle osalla ryhmäläisistä oli jo entuudestaan hieman huono ennakoasenne ja vierailun aikana ryhmäläiset kyselevätkin paljon asioita liittyen vuokratyö firmoihin. Osan ennakkoluulot hieman hälvenivät tutustumisen myötä, mutta osa oli edelleen sitä mieltä, etteivät missään tapauksessa aio käyttää tällaisia palveluita.

Puheissa toistuivat usein työelämään pääsy ja työpaikan saanti. Ristiriitaa puheiden ja käytöksen välillä oli havaittavissa, sillä aamuhäämöt ja säännöllinen päivärytmi eivät kuitenkaan havainnoinnin ja kuulemani perusteella olleet hallussa. Kuinka realistisia nämä ajatukset ja puheet työpaikan saannista olivat, jäi minua mietityttämään. Olivatko puheet vain puheita, joita ohjaajien ja työvoimaasiantuntijoiden tiedettiin haluavan kuulla.

Puheista sai viitteitä myös siitä, että muutamat ryhmäläiset olivat tyytyväisiä nykyiseen elämäntilanteeseensa eivätkä he kaivanneetkaan töihin menoa tai muutosta elämäntilanteeseensa. Suomen sosiaaliturvajärjestelmää on moitittu niin sanotuista kannustinloukuista. Tällä tarkoitetaan, että sosiaalietuudet ovat niin hyvät ja verotus korkea jolloin matalapalkkaista työtä ei kannata ottaa vastaa (Kestilä – Kekkonen ym. 2016, 64). Tämä näkökulma tuli esille myös ryhmäläisiltä. Heitä mietitytti esimerkiksi pätkätoiden vaikutus tukiin ja sitä kautta omaan talouteen.

Pajapäivän negatiivinen palaute ja sen kokeminen turhaksi saattoi johtua havaintojeni ja ennakkotietojeni perusteella siitä, että lähes kaikki ryhmäläiset olivat jo jossain vaiheessa olleet pajatoiminnoissa joko työkokeilussa tai kuntouttavassa työtoiminnassa.

Ryhmäläisiä kuunneltuani sain myös sellaisen kuvan, ettei heitä kuunnella tarpeeksi eikä heidän asioihinsa ja ongelmiinsa paneuduta tarpeeksi. Vaikka CV- netin tekoa pidettiin hyvänä, kaivattiin myös työvoimaasiantuntijan henkilökohtaista kohtaamista ja keskustelua hänen kanssaan tarpeellisena. Ryhmässä ohjaajat saivat kiitosta kannustavasta, kuuntelevasta ja ammattitaitoisesta, mutta rennosta ohjauksesta ja asenteesta.

7 POHDINTA

Opinnäytetyö sai alkunsa harjoittelussa jonka tein Rauman Seudun katulähetykseen. Harjoitteluni aikana kävi ilmi, että tällainen ryhmä oli jälleen alkamassa. Ilmaisin halukkuuteni ja kyselin mahdollisuutta päästä mukaan ohjaamaan ryhmää. Sain tähän heti positiivisen viestin ja vastauksen. Tämän jälkeen aloin pohtia voisiko ryhmästä tehdä opinnäytetyön. Keskustelin asiasta RSKL:n työntekijän kanssa ja näin tämä työ sai alkunsa. Alusta alkaen oli selvää, että työ on vahvasti toiminnallinen ja kehittämistehtävänä on saada ryhmäläisiltä tietoa tulevia ryhmiä ajatellen. Työtä ohjasivat vahvasti työvoimaasiantuntijoiden toiveet ryhmästä ja sen sisällöstä.

Pitkäaikaistyöttömien ja vaikeasti työllistyvien ryhmän vetäminen oli minulle vieras alue. Halusin kuitenkin kehittyä siinä ja päästä mukaan näin intensiiviseen ja mielenkiintoiseen ryhmään. Ryhmän suunnittelu ja vetäminen olivat minulle mielekkäitä. Opin paljon niin työttömien ajattelumaailmasta kuin ryhmän ohjauksestakin. Sain varmuutta tulevaisuutta nähden ja ammatti identiteettini kasvoi onnistuneen ohjauksen ja hyvän palautteen ansiosta. Raportin kirjoittaminen oli minulle tässä opinnäytetyössä haastavinta ja vaikeinta.

Kyky luoda ammatillinen vuorovaikutus- ja yhteistyösuhde kuuluvat sosionomin perusvalmiuksiin. Asiakkaan kuuleminen, olemassa olevien voimavarojen vahvistaminen sekä tukeminen yhteiskunnalliseen ja yhteisölliseen osallisuuteen ovat ammatillisessa vuorovaikutuksessa olennaisia tekijöitä. (Viinämäki 2010, 18.) Olisiko ryhmän pitänyt olla pitkäkestoisempi, jotta jokaiseen ryhmäläiseen olisi pystytty vieläkin tehokkaammin paneutumaan ja ohjausta jatkamaan pidemmälle. Toisaalta jos ryhmä olisi ollut pidempi olisiivatko kaikki jaksaneet näin aktiivisesti käydä ryhmää läpi. Tähän ei varmasti ole selvää ja yksiselitteistä vastausta, sillä jokainen ryhmä ja siinä olevat jäsenet ovat erilaisia.

Ryhmä sai minut pohtimaan, miten nuoretkin ihmiset voivat olla jo melko syrjäytyneitä, suhtautua yhteistyöhön viranomaisten kanssa hyvinkin varauksellisesti sekä sitoutuminen pitkäjänteiseen kuntouttavaan ja aktivoivaan toimintaan olla hyvinkin vaikeaa. Onko tässä kyse huono- osaisuuden ylisukupolvisuudesta, jolloin vanhempien hyvinvoinnin ongelmat ovat siirtyneet heidän lapsilleen. Malli on saatu jo kotoa eikä muuta osata edes välttämättä ajatella.

Olisi mielenkiintoista tietää miten kunkin ryhmän jäsenen polku on jatkunut tästä ryhmästä ja tehdystä suunnitelmasta eteenpäin ja se voisikin olla hyvä jatkotutkimuksen aihe.

Oli hienoa päästä osalliseksi kymmenen pitkäaikaistyöttömän ja vaikeassa elämäntilanteessa olevan ihmisen jatkopolun suunnitteluun ja aktivoimiseen mukaan. Ryhmä antoi paljon mukaan viemistä tulevaisuuteen ja opin paljon ryhmänohjauksesta sekä työttömien mielenmaailmasta.

LÄHTEET

Aaltola, J. & Valli, R. 2010. Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. 3. uudistettu painos ja täydennetty painos. Jyväskylä: PS- kustannus

Dirg, G. 1999. New activation policies: Promises and risks. Teoksessa Linking welfare and work. Dublin: European foundation.

Forss, P. & Vatula-Pimiä, L. 2014. Sosiaalinen turva ja hyvinvointi. 5., uudistettu painos. Helsinki: Edita.

Juntumaa, I.; Korkeaoja, J.; Meriläinen, R.; Moisio, E. & Nuorgam, E. 2016. Kaikki tasan! – Pamfletti epätasa-arvosta. Helsinki: Into kustannus oy.

Karjalainen, V. & Keskitalo, E. 2013. Kaikki työurille! Työttömien aktivointipolitiikkaa suomessa. Helsinki: Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos.

Kaukkila, V. & Lehtonen, E. 2007. Ryhmästä enemmän. Käsikirja ryhmänohjaajan taitoja tarvitsevalle. Dark oy: Laadukasta kulttuuria vapaaehtoistyön- hanke. Suomen mielenterveysseura.

KELA 2018. Tilastot. Viitattu 2.4.2018. www.tilastot.kela.fi.

Kestilä- Kekkonen, E.; Aromaa, V.; Kähkönen, P.; Nieminen, J. & Salmi, A. 2016. Kanta 1 – Suomalainen yhteiskunta. Helsinki: Edita

Kopakkala, A. 2005. Porukka, jengi, tiimi. Ryhmädynamiikka ja siihen vaikuttaminen. Helsinki: Edita

Laine, A.; Ruishalme, O.; Salervo, P.; Sivén.; T. & välimäki, P. 2009. Opi ja ohjaa sosiaali- ja terveysalalla. 8., uudistettu painos. Helsinki: WSOY.

Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 916/2012. Annettu Helsingissä 28.21.2002. Saatavilla <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2012/20120916>

Leskinen, E. 2016. Ryhmä toimimaan! Vinkkejä tutustumiseen, oppimiseen ja yhteistyöhön. 3., painos. Jyväskylä: PS- kustannus.

Niemistö, R. 2007. Ryhmän luovuus ja kehitysehdot. Helsinki: Palmenis.

Nikula, T. & Rannikko, A. 2010. Mitä kuuluu? Puhumalla paras -ohjaajan opas. Helsinki: Eläkeliitto ry.

Pehkonen, A. & Väänänen – Fomin, M. 2011. Jyväskylä: PS- kustannus.

Puromäki, H.; Kuusio, H.; Tuusa, M. & Karjalainen, J. 2017. Työpaperi 47/2016. Sosiaalihuoltolaki ja sosiaalinen kuntoutus, kuntakyselyn tulokset. Helsinki: THL. Saatavana sähköisesti http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/131975/Sosiaalihuoltolaki_Tyo_47-2016_net.korj%20240217.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Rauma 2018. Viitattu 6.4.2018 <https://www.rauma.fi/tyo-ja-yrittaminen/tyollisyyspalvelut/rauman-seudun-tyovoiman-palvelukeskus/>

Rauman Seudun Katulähetys ry 2018. Viitattu 6.4. 2018 <https://www.raumanseudunkatulahe-tys.fi/jaerjestoe>

Roponen, Maria 2010. Tuetun työn merkitykset yksilön hyvinvoinnille. Pro gradu tutkielma. Sosiaalipolitiikka. Sosiaalitutkimuksen laitos. Tampere: Tampereen yliopisto. Viitattu 6.4.2018 <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/81556/gradu04281.pdf?sequence=1>

Saari, J. 2011. Hyvinvointi, Suomalaisen yhteiskunnan perusta. Helsinki: Gaudeamus.

Saari, J. 2015. Huono- osaiset. Elämän edellytykset yhteiskunnan pohjalla. Helsinki: Gaudeamus.

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014. annettu 1.4.2015 Saatavilla <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141301#Pidp451319920>

Sotkanet.fi. 2018. Tilastotietoa suomalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista. Viitattu 20.4.2018 <https://www.sotkanet.fi/sotkanet/fi/taulukko/?indicator=sw5xt9Y19wAA&re-gion=s07MBAA=&year=sy4rBwA=&gender=t&abs=f&color=f&buildVersion=3.0-SNAPSHOT&buildTimestamp=201802280718>

STM 2018. Ajankohtaista. Viitattu 20.4.2018 [tm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/uusi-sosiaalihuoltolaki-ja-siihen-liittyvat-keskeiset-muut-lainsaadantomuutokset](http://stm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/uusi-sosiaalihuoltolaki-ja-siihen-liittyvat-keskeiset-muut-lainsaadantomuutokset)

STM 2018. Sosiaali- ja terveystyö. Viitattu 20.4.2018 <http://stm.fi/sosiaalityo>

Suomen perustuslaki 731/1999. Annettu Helsingissä 11.6.1999. Saatavana sähköisenä <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>

TE- palvelut 2016. Uravalmennus. Viitattu 20.4.2018 http://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonhakilalle/ammattinvalinta_koulutus/ammattia_koulutusta_valitsemassa/uravalmennus/index.html

TE- palvelut 2018. Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu. Viitattu 13.4.2018 http://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonhakilalle/tukea_tyollistymiseen/monialainen_yhteispalvelu/index.html

THL 2017. Tutkimus ja kehittäminen. Sosiaalinen kuntoutus käytännössä. Viitattu 20.4.2018 <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/sosku/sosiaalinen-kuntoutus/kuntakysely/kaytanto>

Toikko, T. 2012. Sosiaalipalveluiden kehityssuunnat. Tampere: Juvenes Print.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Viitattu 20.4.2018 http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Työ- ja elinkeinoministerin julkaisuja 10/2012. Selvitys heikossa työmarkkina- asemassa olevien palveluista Pohjoismaissa sekä Alankomaissa, Iso-Britanniassa, Saksassa ja Ranskassa. Viitattu 6.4.2018 <https://tem.fi/documents/1410877/3342347/Selvitys+heikossa+ty%C3%B6markkina-ase+assa+olevien+palveluista+14022012.pdf>

Vaarama, M.; Karvonen, S.; Kestilä, L.; Moisio, P. & Muuri, A. 2014. Suomalaisten hyvinvointi 2014. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.

Viinamäki, L. 2010. Sosionomin ammatti ja työ 2010-2025. havaintoja ja päätelmiä sosionomien (AMK & ylempi AMK) profiilista suomen hyvinvointiasiantuntijajärjestelmässä. Kemi - Tornin ammattikoulun julkaisuja, Sarja A: Raportteja ja tutkimuksia 3/2010. Saatavana sähköisenä <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/54727/viinamaki%20A%203%202010.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Vilka, H. 2006. Tutki ja havainnoi. Helsinki: Tammi.

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2004. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Esitietolomake

		Rauman Seudun Katulähetys ry Asutamme - Työllistämme - Koulutamme www.rskl.fi			
Esitietolomake		☐ VALO pajatoiminnot		☐ VALO valmennus	
Perustiedot					
Nimi: <input type="text"/>			Henkilötunnus: <input type="text"/>		
Osoite: <input type="text"/>			Puhelinnumero: <input type="text"/>		
Työvoima-asiantuntija: <input type="text"/>			Sosiaalitoimen yhteyshenkilö: <input type="text"/>		
Asiakkaan ilmoittama yhteyshenkilö: <input type="text"/>			Pääasiallinen toimeentulo / taloudellinen tilanne: <input type="text"/>		
Muut tiedot					
Verkosto: <input type="text"/>			Koulutus: <input type="text"/>		
			Työhistoria: <input type="text"/>		
Terveystila: <input type="text"/>			Päihteet: <input type="text"/>		
Tavoitteeni työelämässä: <input type="text"/> Tavoitettani edistävät asiat: <input type="text"/> Tavoitettani estävät / vaikeuttavat asiat: <input type="text"/> Asiat, joita haluan kehittää jakson aikana: <input type="text"/>					
Päiväkeskus ja tukiasumisyksikkö Lyseokatu 7 26100 Rauma Toiminnanjohtaja Janne Rantala puh. 044-0684947		Työ- ja koulutusyksikkö VALO Pajatoiminnot Isokatu 21 26100 Rauma etunimi.sukunimi@rskl.fi		VALO Valmennus Savilankatu 10 26100 Rauma	

VALO

Rauman Seudun Katulähetys ry

Asutamme - Työllistämme - Koulutamme

www.rskl.fi

SUOSTUMUS

Suostun siihen, että työ- ja koulutustaustastani, terveydentilastani, kuntoutusasiastani sekä sosiaalisesta tilanteestani voidaan olla yhteydessä Rauman Seudun Katulähetys ry:n henkilökuntaan, työvoimaviranomaisiin, sosiaalityöntekijöihin, työvoiman palvelukeskukseen, itse ilmoittamaani yhteyshenkilöön, päihdekliniikkaan ja muihin toimijoihin siinä määrin kuin se asiani hoitamisen kannalta on välttämätöntä. Työllistymisjakson aikana täytetään lomakkeita työtaidoista – ja työssä suoriutumisesta, tarvittaessa ne lähetetään työvoimaviranomaisille ja/tai sosiaalityöntekijöille. Tiedonvaihtoon osallistuvien tahojen työntekijöitä sitoo vaitiolovelvollisuus. Minuun saa olla yhteydessä jakson jälkeen.

HUOM! Kaikki toimintamme Työ- ja koulutusyksikössä on päihteetöntä. Päihteettömyyden todennamme tarvittaessa puhalluskokeella tai päihdekliniikalla toteutettavalla päihdeseulalla. Asiakkaan kieltäytyminen ko. toimenpiteistä saattaa johtaa sopimuksen päättämiseen. Kiinnitämme erityistä huomiota kaikkiin poissaoloihin ja puutemme niihin asian vaatimalla tavalla. Teemme tarvittaessa kotikäynnin, mikäli poissaolosta ei ole ilmoitettu ja/tai asiakkaan hyvinvoinnista nousee selkeä huoli.

Raumalla

Asiakkaan allekirjoitus:

Työntekijän allekirjoitus:

Muuta huomioitavaa:

Lähtävä taho:

CV: n päivitystarve (TE-hallinto sähköinen / oma):

Suunniteltu AHAA-arviointi pvm ____/____/____

Päiväkeskus ja tukiasumisyksikkö
Lyseokatu 7
26100 Rauma

Toiminnanjohtaja Janne Rantala
puh. 044-0684947

Työ- ja koulutusyksikkö
VALO Pajatoiminnot
Isokatu 21
26100 Rauma

etunimi.sukunimi@rskl.fi

VALO Valmennus
Savilankatu 10
26100 Rauma

Lähde liikkeelle -ryhmän aikataulu

Ma 14.11.	Ti 15.11.	Ke 16.11.	To 17.11.	Pe 18.11.
	8.15 Aamupala Meijerillä Aloitus, tutustuminen, päiväkirja 12.00 Lounas Vesitorni 13.00 Päivä päättyy	8.15 Aamupala Meijerillä 10.00 Winnova 11.30 Lounas/ Winnova 12.15- 13.00 Yhteenveto päivästä	8.15 Aamupala Meijerillä 9.30-11.00 RSKL: n Sairaanhoidaja/ Hyvinvointi 12.00 Lounas/ Toivon Talo 12.30- 14.00 NTT/ Valo valmistus tutustuminen	
Ma 21.11.	Ti 22.11.	Ke 23.11.	To 24.11.	Pe 25.11.
	8.15 Aamupala Meijerillä 9.00-13.00 Kirjasto/ Te- keskuksen työntekijä 10.30 Kahvi kirjastossa 13.15 Lounas/ Lokkitalo Päivä päättyy lounaan jälkeen	8.15 Aamupala Meijerillä 9.30 Tutustuminen/ ORAS 11.00 Lounas / ORAS 12.00-13.00 Tutustuminen/ VMP Päivä päättyy tutustumisen jälkeen	8.15 Aamupala Meijerillä (Lounaan valmistelu) 10.00- 13.00 Latumajalle/ Fysioterapeutti N.13.30 Päivä päättyy	

Ma28.11.	<p>Ti 29.11.</p> <p>8.15 Aamupala Meijerillä</p> <p>10.00-13.30 Eurajoen kristillinen opisto, jossa myös lounas</p> <p>14.00 Päivä päättyy</p>	<p>Ke 30.11.</p> <p>8.00-13.00 Paja Päivä</p> <p>HUOM! Päivä alkaa klo 8.00</p>	<p>To 1.12.</p> <p>8.15 Aamupala Meijerillä</p> <p>9.00-11.00 Kirjasto (CV, Päiväkirja)</p> <p>11.15 Lounas/ Teatteri</p> <p>12- 13/14.00 Vapaavalintainen liikunta harastus. Päivä päättyy viimeistään klo 14.00</p>	<p>Ma 5.12.</p> <p>Palautekysely/ keskustelu</p> <p>Yhteistä tekemistä Esim. Keilaus, Elokuva, Liikuntajuttu + Ruokailu Loppu yhteenvedo</p>
----------	--	---	---	--